

Pohjois-Savon hyvinvointialueen
palvelukohtainen
palvelusetelisääntökirja

Ikääntyneiden päivätoiminta

Ikääntyneiden päivätoiminta

26.9.2022

Sisällys

1	Päivätoiminnan kuvaus ja palvelun vähimmäisvaatimukset	3
1.1	Henkilöstö ja osaaminen	3
1.2	Laadunhallinta ja valvonta	3
1.3	Tilat, laitteet ja välineet	4
1.4	Turvallisuus	5
2	Päivätoiminnan palvelukuvaus.....	5
2.1	Asiakkuuden prosessi.....	5
2.2	Palvelun sisältö.....	6
3	Palvelukerran peruutus, palvelun keskeytyksen ja poissaolojen tarkenteet, poikkeustilanteet	6
4	Käyntitiedot, kirjaaminen ja palvelupalaute.....	6
5	Palvelusetelin arvo ja hinnoittelu.....	7
6	Laskutus hyvinvointialueelta ja asiakkaalta	7

Ikääntyneiden päivätoiminta

26.9.2022

---

1 Päivätoiminnan kuvaus ja palvelun vähimmäisvaatimukset

Sosiaali- ja terveyspalvelujen on huolehdittava ikääntyneen toimintakyvystä erilaisin kuntoutuksen ja ennaltaehkäisyn muodoin. Päivätoiminta on ennaltaehkäisevää ja kuntoutumista tukevaa toimintaa, jolla edistetään kotona asuvien pääsääntöisesti 65 vuotta täyttäneiden toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita. Toiminnan tavoitteena on tukea muistisairaiden asiakkaiden sekä omaishoidettavien kotona asumista, ylläpitää asiakkaan omatoimisuutta ja itsenäistä tai tuettua selviytymistä kotioloissa sekä edistää asiakkaiden hyvinvointia.

Päivätoiminta kohdennetaan asiakkaille, jotka eivät terveytensä tai kuntonsa vuoksi voi osallistua muihin kodin ulkopuolisiin toimintoihin (mm. kunnan, yhdistysten ja järjestöjen kerhotoimintaan). Asiakkaan tulee selviytyä yhden auttamana päivätoimintaryhmässä.

Palveluntuottajalta edellytetään asiakasta kuntouttavaa ja toimintakykyä edistävää päivätoimintaa, sen kehittämistä ja laadukasta palvelua.

Palveluntuottajan palvelun tulee olla sisällöltään ja laadultaan vähintään Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelusetelin yleisen sääntökirjan ja tämän sääntökirjan mukainen. Lisäksi palveluntuottajan tuottamien palvelujen on jatkuvasti vastattava vähintään sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta hyvinvointialueen toiminnalta.

Palvelun tulee täyttää lakien ja viranomaisten määräysten asettamat vaatimukset, joihin palvelusetelituottaja on velvoitettu perehtymään ajantasaisesti.

1.1 Henkilöstö ja osaaminen

Päivätoiminnan vastuuhenkilöltä edellytetään soveltaa sosiaali- tai terveydenhuollon koulutusta ja riittävää perehtyneisyyttä. Vastuuhenkilön tulee olla mukana päivätoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Yksikössä tulee olla riittävä määrä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä, joilla on ammatilliset valmiudet toteuttaa kuntouttavaa ja tavoitteellista ryhmämuotoista toimintaa ikääntyneille sekä valmiudet ja lupa toteuttaa asiakkaan lääkehoitoa lääkehoidon suunnitelman mukaisesti.

Henkilökunnalla on riittävä tieto ikääntyneiden sairauksista, ikääntymisen vaikutuksista toimintakykyyn ja kuntouttavasta toiminnasta.

Henkilökunnalla on ensiapuvalmiudet.

Henkilökunnan määrä on mitoitettu asiakkaiden tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan.

1.2 Laadunhallinta ja valvonta

Ikääntyneiden päivätoiminta

26.9.2022

Palveluntuottajan on laadittava lain yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) mukainen omavalvontasuunnitelma. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilöstön kanssa. Palveluntuottajan on varmistettava, että omavalvontasuunnitelma on käyty läpi henkilökunnan ja alihankkijoiden kanssa ja että sitä toiminnassa noudatetaan.

Omavalvontasuunnitelmassa tulee kuvata konkreettisesti toimintayksikön tuottama palvelu ja asiakasryhmät. Omavalvontasuunnitelmasta tulee käydä ilmi, miten Valviran sosiaalihuollon omavalvontasuunnitelman lomakepohjan sisältöalueet sekä palvelusetelin sääntökirjan edellyttämät vaatimukset toteutuvat käytännössä palveluntuottajan järjestämissä palveluissa ja miten palveluntuottaja seuraa ja valvoo niiden toteutumista.

Yksikössä on kirjallinen lääkehoitosuunnitelma (Turvallinen lääkehoito Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen, STM 2021:6). Mahdolliset lääkkeet säilytetään lukollisessa lääkekaapissa.

Palveluntuottajalla on riittävä ohjeistus hygieniasta mm. käsihygieniasta. Palveluntuottaja hankkii henkilökunnan tarvitsemat käsineet ym. suojavälineet.

Ateriassa huomioidaan asiakkaan yksilölliset tarpeet, erityisruokavaliot, ruoan sopiva rakenne ja annosta voidaan tarvittaessa rikastaa energia- ja proteiinillisillä. Ruokailutilanteen tulee olla miellyttävä ja sosiaalista kanssakäymistä tukeva.

Palvelusetelituottajaksi ilmoittautumiseen kuuluvat yleisen sääntökirjan kohdassa 5.3.1 mainittujen liitteiden lisäksi seuraavat liitteet:

- Omavalvontasuunnitelma
- Oikeaksi todistettu kopio vastuuvakuutuksesta/potilasvakuutuksesta
- Verohallinnon todistus maksetuista veroista ja sosiaaliturvamaksuista
- Vakuutusyhtiön todistus suoritetuista eläkevakuutusmaksuista
- Henkilöstölomake
- Selvitys alihankkijoista alihankkijoita käyttäviltä palveluntuottajilta
- Lääkehoitosuunnitelma
- Enintään kaksi (2) kuukautta vanhat liitteet hyväksytään

1.3 Tilat, laitteet ja välineet

Palveluntuottajalla on toiminnan edellyttämät asianmukaiset tilat sekä toimintaympäristö, joka mahdollistaa toiminnan tuottamisen. Asiakkaat voivat oleskella, liikkua ja toimia toimintayksikössä esteettömästi ja turvallisesti. Asiakkaiden käytössä on riittävästi jokapäiväistä toimintaa helpottavia apuvälineitä. Asiakkaalla on mahdollisuus lepoon päivän aikana. Toimintayksikössä on riittävät hygieni- ja wc-tilat, vähintään yksi invamitoitettu wc-tila. Tilat mahdollistavat esteettömän liikkumisen myös apuvälineitä käyttäville.

Tilat mahdollistavat ryhmätoiminnan ja toiminnan eriyttämisen eri ryhmille. Tilat mahdollistavat asiakkaiden ulkoilun. Tilat mahdollistavat ohjatun liikunnan.

Ikääntyneiden päivätoiminta

26.9.2022

1.4 Turvallisuus

Palveluntuottaja huolehtii asiakkaan, henkilöstön ja ympäristön turvallisuudesta sekä ympäristön siisteydestä. Infektio- ja erityistilanteissa siivouksen toteutus on muutettava hygieniaohjeistuksen mukaisesti.

Toimitiloilla on pelastusviranomaisten hyväksymä pelastussuunnitelma ja turvallisuusselvitys. Henkilökunta on harjoitellut niiden toimivuutta ja paloturvallisuuskoulutusta järjestetään säännöllisesti.

Palveluntuottajalla on menettelytavat, joilla asiakkaiden turvallisuus varmistetaan.

Henkilöstön työturvallisuus ja työergonomia on huomioitu mm. työkäytännöissä, välineissä ja tilojen varustelussa.

Mikäli tarjottavaan palveluun kuuluu kuljetus, kuljetus on asiakkaalle turvallista ja täyttää henkilöiden kuljettamiseen Suomessa liittyvät laatuvaatimukset ja vakuutukset ovat voimassa.

2 Päivätoiminnan palvelukuvaus

Päivätoiminnassa huomioidaan vuodenaikojen vaihtelu, ajankohtaiset asiat, kulttuurisisällöt, liikunnan merkitys, kädentaidot sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.

Päiväryhmätoimintaa toteutetaan asiakaslähtöisesti; yksilölliset tavoitteet asetetaan ja niitä arvioidaan säännöllisesti yhdessä asiakkaan kanssa. Päiväryhmätoiminnassa vertaistuki ja sosiaalinen vuorovaikutus ovat merkittävässä roolissa. Päivätoiminta ehkäisee syrjäytymistä ja tuo matalalla kynnyksellä saavutettavaksi mielekkäitä toimintamahdollisuuksia. Ryhmään osallistujia hyötyy päiväryhmätoiminnan ohjatusta ja toimintakykyä tukevasta toiminnasta.

Päivätoiminnan kesto on 6–8 tuntia /päivä. Vähintään 6 tuntia ilman kuljetuksen osuutta.

Sosiaalista esteettömyyttä pyritään tukemaan huomioimalla jokainen yksilönä niin, että asiakas voi turvallisesti mielin olla aito oma itsensä.

Palveluntuottajan tulee järjestää asiakkaan kuljetuksen päivätoimintaryhmään, mikäli asiakas tarvitsee kyydin.

2.1 Asiakkuuden prosessi

Palvelusetelin avulla järjestetyn päivätoiminnan aloittaminen edellyttää asiakasohjauksen tekemää palvelutarpeen arviointia sekä palvelupäätöstä palvelusetelistä. Päivätoiminnan palvelupäätös on aina määräaikainen. Asiakasohjaa antaa ohjausta- ja neuvontaa palvelusetelin käyttöön liittyvistä asioista, mm. asiakkaan omavastuuosuuden määräytymisestä.

Päivätoiminnan tavoitteet perustuvat asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin ja siinä huomioidaan myös muissa palveluissa tehdyt hoitosuunnitelmat. Asiakas ja hänen läheisensä sekä

Ikääntyneiden päivätoiminta

26.9.2022

---

yhteistyöverkosto osallistuvat mahdollisuuksien mukaan tavoitteiden tekemiseen ja arviointiin. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan kuuden kuukauden välein ja aina tarvittaessa. Arvioinnin perusteella tehdään tarvittavat muutokset päivätoiminnan tavoitteisiin. Asiakkaan toimintakykyä arvioidaan havainnoinnin ja haastattelun lisäksi hyödyntämällä toimintakykymittareita, kuten RAI-toimintakykymittaria.

Suunnitelmassa huomioidaan myös asiakkaan terveydentilan ja sairauksien hyvä hoito sekä asiakkaan voimavarojen ja toimintakyvyn säilyttäminen ja kuntoutuminen.

Palveluntuottajan tulee olla yhteydessä palvelusetelin myöntäneeseen tahoon, jos asiakkaan tilassa tapahtuu oleellisia palveluntarpeen muutoksia: asiakas ei enää tarvitse kaikkia niitä palveluita, jotka on palvelusetelipäätöksen yhteydessä arvioitu tarpeellisiksi, tai asiakkaan kuntoisuus on heikentynyt, ja palveluita pitää lisätä tai ryhtyä muihin toimenpiteisiin.

2.2 Palvelun sisältö

Päivätoiminta-asiakkaan palveluun kuuluu mm. liikunta, toimintakykyä edistävä ryhmätoiminta, avustaminen läikehoidon toteutumisessa ohjeiden mukaan, henkilökohtaisen hygienian mahdollistamiseksi suihku- tai saunapesu tarvittaessa. Päivätoiminnassa nautitaan aamukahvi, lounas ja päiväkahvi tai välipala. Tarvittaessa asiakasta avustetaan ruokailussa. Asiakkaiden riittävästä nesteensaannista huolehditaan.

Päiväryhmässä seurataan asiakkaan vointia ja reagoidaan muutoksiin. Voinnin muutokset ja terveydentilaan liittyvät huomiot henkilöstö kirjaa asiakastietojärjestelmään ja niistä tiedotetaan omaiselle tai omaishoitajalle sekä palvelusetelin myöntäneelle taholle. Äkillisissä ja kiireellisissä tilanteissa henkilöstö toimii akuutintilanteen mallin mukaisesti.

3 Palvelukerran peruutus, palvelun keskeytyksen ja poissaolojen tarkenteet, poikkeustilanteet

Päivätoimintayksikkö tekee asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa kanssa kirjallisen sopimuksen. Esimerkki sopimuksen vähimmäissisällöstä on yleisen sääntökirjan liitteessä 1. Sopimuksessa on eritelty palveluntuottajan ja asiakkaan vastuut ja velvollisuudet mm palvelukerran peruutukseen ja palvelun keskeytykseen liittyen esimerkiksi asiakkaan sairastuessa.

4 Käyntitiedot, kirjaaminen ja palvelupalaute

Jokaisesta asiakkaan päivätoimintakäynnistä, sen kulusta ja asiakkaan voinnista kirjataan asiakkaan asiakirjoihin. Kirjaamisen sisältö on asiakkaan vointia kuvailevaa ja arvioivaa. Kirjaamisen tulee sisältää hoidon ja palvelun kannalta riittävät ja tarpeelliset tiedot.

Palveluntuottajan ja hyvinvointialueen tulee sopia käytännöstä, jolla turvataan, että palvelujen järjestämisen ja toteuttamisen kannalta tarpeelliset tiedot siirtyvät osapuolelta toiselle palvelutapahtuman eri vaiheissa.

Ikääntyneiden päivätoiminta

26.9.2022

Palvelutapahtumat tulee kirjata PSOP-palvelusetelijärjestelmään.

5 Palvelusetelin arvo ja hinnoittelu

Palveluseteli on tasasuuruinen seteli. Setelillä on kaksi arvoa:

- palveluun sisältyy kuljetus
- palveluun ei sisälly kuljetusta

Rintamaveteraaneille ja sotainvalideille myönnetään Valtionkonttorin ohjeen mukaisesti täyden arvon seteli.

6 Laskutus hyvinvointialueelta ja asiakkaalta

Palveluntuottaja laskuttaa asiakasta palvelusetelin arvon ylittävältä osalta. Palveluntuottajan ja asiakkaan välisessä sopimuksessa on kirjattu asiakkaalle maksettavaksi jäävän omavastuuosuuden suuruus päivätoimintakertaa kohden, sisältyykö hintaan kuljetus ja miten asiakkaalta laskutetaan hänen maksettavakseen jäävä omavastuuosuus. Palveluntuottaja toimittaa asiakkaalle kuukausittain raportin toteutuneista käynneistä ja laskutuksesta.

Hyvinvointialueelta laskutus tapahtuu kerran kuussa jälkikäteen. Laskutus perustuu toteutuneeseen palvelutapahtumaan. Palvelutapahtumat kirjataan PSOP-palvelusetelijärjestelmään käynneittäin ja ajantasaisesti.
